

Energimarknadsinspektionen  
Box 155

631 03 ESKILSTUNA

Besöksadr: Kungsgatan 43

**Ansökan om koncession enligt naturgaslagen (2005:403)**

**Sökande:** Swedegas AB, org nr 556181-1034  
Gamlestadsvägen 2-4  
415 02 Göteborg

Gassco AS  
Postboks 93  
5501 Haugesund, Norge

**Ombud:** Advokat Pia Pehrson och jur.kand. Viktor Bohman  
Foyen Advokatfirma AB  
Box 7229, 103 89, Stockholm  
Tel. 08-506 184 00, Fax 08-506 184 70  
E-post: pia.pehrson@foyen.se eller viktor.bohman@foyen.se

\*\*\*\*\*

## Innehållsförteckning:

|            |                                                                          |           |
|------------|--------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>1.</b>  | <b>Inledning, gräns mellan sökandena .....</b>                           | <b>5</b>  |
| <b>2.</b>  | <b>Bakgrund till Skanledprojektet .....</b>                              | <b>5</b>  |
| <b>3.</b>  | <b>Biogasens roll i projektet .....</b>                                  | <b>6</b>  |
| <b>4.</b>  | <b>Sökandenas organisation och erfarenhet .....</b>                      | <b>7</b>  |
| 4.1        | Swedegas AB.....                                                         | 7         |
| 4.2        | Gassco AS .....                                                          | 11        |
| <b>5.</b>  | <b>Syftet med Skanledprojektet.....</b>                                  | <b>14</b> |
| <b>6.</b>  | <b>Betydelsen av Skanled-ledningen för industrin på Västkusten .....</b> | <b>15</b> |
| <b>7.</b>  | <b>Preem Petroleum.....</b>                                              | <b>16</b> |
| 7.1        | Verksamheten vid Preem Petroleum .....                                   | 16        |
| 7.2        | Framtida utveckling.....                                                 | 16        |
| 7.3        | Så påverkar tillgången på naturgas.....                                  | 17        |
| <b>8.</b>  | <b>Perstorp Oxo.....</b>                                                 | <b>18</b> |
| 8.1        | Verksamheten vid Perstorp Oxo.....                                       | 18        |
| 8.2        | Framtida utveckling.....                                                 | 18        |
| 8.3        | Så påverkar tillgången på naturgas.....                                  | 19        |
| <b>9.</b>  | <b>Kemira.....</b>                                                       | <b>20</b> |
| 9.1        | Verksamheten vid Kemira .....                                            | 20        |
| 9.2        | Så påverkar tillgången på naturgas.....                                  | 20        |
| <b>10.</b> | <b>Höganäs.....</b>                                                      | <b>21</b> |
| 10.1       | Verksamheten vid Höganäs .....                                           | 21        |
| 10.2       | Framtida utveckling.....                                                 | 22        |
| 10.3       | Så påverkar tillgången på naturgas.....                                  | 22        |

|            |                                                                                                |           |
|------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>11.</b> | <b>Pilkington .....</b>                                                                        | <b>23</b> |
| 11.1       | Verksamheten vid Pilkington .....                                                              | 23        |
| 11.2       | Framtida utveckling.....                                                                       | 23        |
| 11.3       | Så påverkar tillgången på naturgas.....                                                        | 24        |
| <b>12.</b> | <b>Övriga SIGC – representanter.....</b>                                                       | <b>24</b> |
| 12.1       | Stora Enso.....                                                                                | 24        |
| 12.2       | Öresundskraft .....                                                                            | 24        |
| 12.3       | Eka Chemicals .....                                                                            | 24        |
| 12.4       | Trelleborg .....                                                                               | 25        |
| <b>13.</b> | <b>Rya kraftvärmeverk och Öresundsverket .....</b>                                             | <b>25</b> |
| <b>14.</b> | <b>Genomförda samråd och undersökta lokaliseringsalternativ .....</b>                          | <b>25</b> |
| <b>15.</b> | <b>Samråd enligt Esbo-konventionen, miljöbalken 6 kap 5 §.....</b>                             | <b>26</b> |
| <b>16.</b> | <b>Teknisk beskrivning av ledningen .....</b>                                                  | <b>27</b> |
| <b>17.</b> | <b>Kostnadsuppskattning .....</b>                                                              | <b>28</b> |
| <b>18.</b> | <b>Miljöhänsyn och miljökonsekvenser .....</b>                                                 | <b>28</b> |
| <b>19.</b> | <b>Överföringsbehov .....</b>                                                                  | <b>29</b> |
| <b>20.</b> | <b>Påverkan på andra intressen.....</b>                                                        | <b>30</b> |
| <b>21.</b> | <b>Ledningens överensstämmelse med detaljplan, miljökvalitetsnormer och riksintressen.....</b> | <b>31</b> |
| <b>22.</b> | <b>Förslag till villkor.....</b>                                                               | <b>31</b> |
| <b>23.</b> | <b>Andra tillståndprocesser .....</b>                                                          | <b>31</b> |
| <b>24.</b> | <b>Besked om ankringsförbud och trålförbud .....</b>                                           | <b>32</b> |
| <b>25.</b> | <b>Uppfyllande av allmänna hänsynsregler enligt miljöbalken 2 kap .....</b>                    | <b>33</b> |

|            |                                                                         |           |
|------------|-------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 25.1       | Kunskapskravet miljöbalken 2 kap 2 §.....                               | 33        |
| 25.2       | Försiktighetsprincipen i miljöbalken 2 kap 3 § .....                    | 33        |
| 25.3       | Produktvalsprincipen i miljöbalken 2 kap 4 § .....                      | 34        |
| 25.4       | Hushållnings- och kretsloppsprinciperna i miljöbalken 2 kap 5 § .....   | 34        |
| 25.5       | Lokaliseringsregeln i miljöbalken 2 kap 6§.....                         | 34        |
| 25.6       | Principen om att förorenaren skall betala i miljöbalken 2 kap 8 § ..... | 35        |
| 25.7       | Sammanfattning.....                                                     | 35        |
| <b>26.</b> | <b>Bilagor till ansökan .....</b>                                       | <b>35</b> |
| <b>27.</b> | <b>Hemställan om remiss till Norge och Danmark .....</b>                | <b>35</b> |
| <b>28.</b> | <b>Yrkande enligt ledningsrättslagen m.m. ....</b>                      | <b>36</b> |
| <b>29.</b> | <b>Hemställan om handläggningen .....</b>                               | <b>36</b> |

## **1. Inledning, gräns mellan sökandena**

Swedegas AB och Gassco AS ansöker härmed om koncession enligt naturgaslagen (2005:403) för en naturgasledning från Norge till den svenska Västkusten om 265 km inklusive mottagningsstationer, avstängningsventiler och andra tillbehör till ledningen. Vidare ansöks om medgivande enligt ledningsrättslagen 17 § för att lantmäterimyndigheten skall få påbörja ledningsrättsförrättningen trots att koncessionsbeslut ännu inte fattats. Bolagen begär att Energimarknadsinspektionen hemställer om regeringens prövning av att ledningsrättsförrättningen får påbörjas i god tid innan Energimarknadsinspektionen med eget yttrande överlämnar ärendet till regeringen. Detta för att underlätta handläggningen av projektet hos lantmäterimyndigheten.

Naturgasledningen berör Västra Götalands län och Hallands län liksom följande kommuner: Tanum, Sotenäs, Lysekil, Orust, Tjörn, Öckerö, Göteborg, Kungsbacka och Varberg.

Teknisk beskrivning för ledningen finns i bilaga 1 till denna ansökan. Miljökonsekvensbeskrivning bifogas i bilaga 2.

Swedegas söker koncession för de delar av ledningssystemet som är placerat på land medan Gassco söker koncession för de delar av ledningssystemet som är placerat till havs utom när det gäller grenledningarna till Lysekil och Kungälv, se karta underbilaga 1 till MKB:n, bilaga 2. Dessa grenledningarna söker Swedegas koncession för. Gränsen mellan de framtida koncessionshavarna och därmed de framtida koncessionsbesluten går vid T-stycket för grenledningarna till Lysekil och Kungälv. För ledningen till Varberg går gränsen där sjöledningen ansluter till mottagningsstationen, se karta, bihang A till ansökan.

Swedegas avser att söka undantag enligt reglerna i 9 kapitlet naturgaslagen eftersom ett undantag utgör förutsättning för beslut att genomföra projektet. Ansökan planeras att ske genom nybildat bolag eller på annat sätt.

## **2. Bakgrund till Skanledprojektet**

Skanled är ett industrisamarbete mellan Sverige, Norge och Danmark. I Sverige berörs industrin i Syd- och Västsverige. Sedan mitten av 1980-talet finns en infrastruktur i regionen för naturgas till industrier. Genom att använda naturgas istället för kol och olja har industrierna minskat sina miljöfarliga utsläpp. Utsläpp av koldioxid har t.ex. minskat med ca 30 procent. Genom att naturgasen transporteras i rör under mark medför själva gastransporten försumbara utsläpp. Detta är fördelaktigt

i jämförelse med konkurrerande alternativ som transporteras på lastbilar och i tankfartyg, vilket ger både utsläpp och större risk för olyckor.

Naturgasen gör att den svenska industrins konkurrenskraft bibehålls och stärks. Naturgasen säkrar fortsatt drift och utveckling av den etablerade industrin i Syd- och Västsverige. På så sätt tryggas 10 000-tals industrijobb. Inräknat alla arbetstillfällen inom servicesektorn som är beroende av dessa industrier, stiger siffran ytterligare. Cirka en femtedel av Sveriges alla industrijobb finns i kommuner som berörs av Skanled.

Naturgas är en luktfri och färglös gas med högt energiinnehåll. Den är ett fossilt bränsle och därigenom inte förnyelsebar. Men den naturgas som planeras till Sverige från Skanled är ändå det bästa miljöalternativet som finns att tillgå idag genom att de tillverkningsindustrier som använder gasen annars tvingas använda olja eller kol vilket ger betydligt högre utsläpp av såväl koldioxid som svavel, kväveoxider och tungmetaller.

Förbränning av naturgas innebär cirka 25 procent lägre utsläpp av koldioxid än olja och cirka 40 procent lägre än kol. Det vill säga en tryggad försörjning av naturgas innebär radikalt sänkta utsläppsnivåer.

Sedan Kemira i Helsingborg bytte från olja till naturgas i sina tillverkningsprocesser för 20 år sedan har bolaget totalt sänkt sina utsläpp av koldioxid med 740 000 ton. När Perstorp i Stenungsund anslöt sin fabrik till naturgasnätet år 2004 minskade bolagets förbrukning av olja med 80 000 ton per år. Det motsvarar 100 000 genomsnittliga biltrafikanter på samma tid. Samtidigt eliminerades behovet av transporter med 50 tankfartyg per år genom Bohuslänns känsliga skärgård.

Skanled ger även nya användare tillgång till naturgas, däribland Preem i Lysekil. Preem kommer därmed att kunna sänka sina utsläpp av koldioxid med 140 000 ton per år. Totalt kommer naturgasen som transporteras genom Skanled att sänka koldioxidutsläppen med flera hundra tusen ton per år när den ersätter olja inom industrin. I jämförelse kan nämnas att det motsvarar all biltrafik i Göteborgs innerstad under samma period. När gasledningen sedan successivt inom några år även transporterar förnybar biogas ökar miljönyttan ytterligare.

### **3. Biogasens roll i projektet**

Biogas och naturgas är i grunden samma gas, men eftersom biogas inte är fossil är den bättre ur ett koldioxidhänseende. Faktum är att biogas inte ger något tillskott av fossil koldioxid.

För att få god lönsamhet i biogastillverkning krävs att producenten effektivt kan leverera sin gas till ett rörnät. Eftersom bio- och naturgas i princip är samma sorts gas går

det alldeles utmärkt att transportera båda i samma nät. En utbyggnad av gasnätet i Västsverige innebär alltså i förlängningen att förutsättningarna för biogasproduktion blir gynnsammare. Det är inte ekonomiskt möjligt att ett sådant gasnät kan finansieras enbart av biogasintressen.

#### **4. Sökandenas organisation och erfarenhet**

##### **4.1 Swedegas AB**

Swedegas AB (f.d. Nova Naturgas AB) ägs av flera internationella bolag inom gasbranschen; danska DONG Energy A/S, finska Fortum Heat and Gas Oy, tyska E.ON Ruhrgas International AG och norska Statoil ASA.

Swedegas har till föremål för sin verksamhet att direkt eller indirekt äga, bygga och underhålla gasledningar, att överföra och lagra gas samt att driva därmed förenlig verksamhet. Bolaget har inga andra rörelsegrenar.

Swedegas äger och driver den befintliga svenska stamledningen för naturgas. Ledningen går från Dragör i Danmark via Malmö i Sverige vidare till Stenungsund. Bolaget har mer än 20 års erfarenhet av gasledningsdrift och underhåll av ledningar. Bolaget har ungefär 25 anställda och nyttjar därutöver konsulter för underhållsarbeten. Bolaget är organiserat i tre avdelningar, en för anläggning, en för affärskontroll och en för marknad.

Swedegas hade år 2006 en årsomsättning om 216 MSEK. Bolaget överförde det året naturgas motsvarande cirka 10 TWh. Överföringen väntas bl.a. genom idrifttagandet av nya anläggningar för kraftvärmeproduktion i Göteborg och Malmö öka till ca 17 TWh inom de närmaste två åren. Bolaget har endast rörbunden transport. I bolagets nät är det möjligt att mata in även biogas. Bolagets verksamhet att överföra och lagra gas innefattar arbeten inom följande områden:

- Underhåll av naturgasnätet bl.a. mekaniskt underhåll, kommunikation av mätvärden.
- Drift- och övervakning av naturgasnätet.
- Avräkning av överförd gas.
- Överföringsavtal med överföringskunder.
- Utbyggnad av naturgasnätet när behov uppstår.
- Anslutningar av nya överföringskunder.

Dessutom erbjuder Swedegas tjänster såsom utförande av anläggningsprojekt, projektering, meddelandehantering och utredningar vilka hänger samman med bolagets ordinarie verksamhet.

#### 4.1.1 Kunskap, erfarenhet och samarbete

Swedegas följer noggrant med i kunskapsutvecklingen beträffande gasledningskonstruktion och gasledningsdrift inklusive säkerhetsfrågor och teknikfrågor. Bolaget deltar i en rad branschorganisationer såväl i Sverige som internationellt liksom på EU-nivå.

Den enskilda medarbetaren på Swedegas deltar i fortbildning och seminarier rörande sina ansvarsområden utifrån sin kompetens inom ramen för bolagets verksamhet. Swedegas samarbetar även med de skandinaviska operatörerna Gassco, Energinet.dk och Gasum för utbyte av kompetens och erfarenhet.

I övrigt deltar bolaget i bl.a. följande samarbeten.

ERGEG – en arbetsgrupp som har bildats av EU-kommissionen med operatörer, regulatorer och handelsintressenter som deltagare. Gruppen arbetar för att harmonisera gasmarknaden.

EASEE-gas – Europeiska organisationen med syfte att förenkla och harmonisera överföring och handel med gas – bildades 2002 för att utveckla och verka för en förenkling och strömlinjeformning av både de fysiska transporterna av gas mellan länder och handel med gas mellan länder i Europa.

Gasmarknadsrådet – ett informations- och samverkansorgan för svenska aktörer som Swedegas ansvarar för gemensamt med Svenska Kraftnät.

Baltic Gas – samarbetsorganisation för naturgasbolag runt Östersjön - med syfte att koordinera frågor av gemensamt intresse.

Svenska gasföreningen – SGF är en medlemsfinansierad branschorganisation som utarbetar normer och föreskrifter för gastekniska anläggningar samt verkar för ett ökat användande av energigas. Swedegas VD är ordförande i SGF:s styrelse. Föreningen organiserar flera kommittéer där Swedegas deltar.

NGSA – naturgassystemanvisningar. NGSA är den svenska normen för byggnation av högtryckssystem för naturgas. Swedegas deltar aktivt i detta normarbete tillsammans med SIS, SGF och andra intressenter i gasbranschen.

IGU – International Gas Union. Swedegas deltar i ett internationellt samarbete som diskuterar drift- och underhållsfrågor.

EGIG – European Gas Incident Data Group. Swedegas deltar i ett samarbete för att förebygga naturgasolyckor på högtryckssystem för naturgas. Genom utbyte av infor-

mation och erfarenhet från tidigare olyckor på europeiska högtryckssystem kan risken för framtida olyckor förebyggas och dess konsekvenser minskas.

CEN – TC 234 Work Group 3 transmission är arbete med att ta fram Europanormen för transmissionsledning. Swedegas deltar i detta arbete.

Dessutom medverkar Swedegas i samarbetsgrupper gällande korrosionsfrågor och i GIE - Gas Infrastructure Europe.

Swedegas har över 20 års erfarenhet av gasledningsdrift. Bolaget har en genomarbetad plan för kunskapsöverföring och erfarenhetsöverföring inom organisationen, exempelvis från äldre till yngre medarbetare.

Swedegas har en beredskapsorganisation där ett stort antal medarbetare deltar. Den organisation som arbetar med drift- och underhåll ingår också i beredskapsorganisationen. På detta sätt upprätthålls kunskapsnivån. Swedegas har en utbildningsplan där alla medarbetare utbildas för att erhålla nödvändig kunskapsnivå för sitt arbete. Drift- och underhållsavdelningarna på Swedegas har regelbundna avstämningsmöten veckovis för information och kunskapsutbyte i drift- och underhållsfrågor.

#### *4.1.2 Beredskap för olyckor och tillbud vid drift av gasledning*

##### *Säker drift*

Swedegas ansvarar för säker drift av transmissionssystemet så att allmänheten inte kommer till skada samt att transportkunder kan erhålla en störningsfri och avbrottsfri leverans av gas. Säker drift upprätthålls främst genom att kontinuerligt övervaka transmissionssystemet. Detta sker genom kontrollrummet i Göteborg vilket är bemannat dygnet runt och styr aktiviteter på liksom omkring anläggningarna. Säkerheten i transmissionssystemet är hög. Inga incidenter har inträffat sedan driftstart 1987.

Swedegas kontrollrum i Göteborg administrerar arbetsorder, drifttillstånd, markärenden m.m. så att arbeten utförs på ett säkert och kontrollerat sätt på och invid transmissionssystemet så att störningsfri drift alltid upprätthålls. Vid alla arbeten på transmissionsledningen skall gasbranschens framtagna Gassäkerhetsanvisningar (GASA) följas.

Mätning av trycket i gasledningen genomförs kontinuerligt utmed transmissionssystemet. På detta sätt kan läckage upptäckas tidigt. Inga läckage på transmissionssystemet tillåts. Alla läckage åtgärdas omedelbart genom reparation. Vid misstänkt läckage kan transmissionssystemet stängas från Swedegas kontrollrum med hjälp av fjärrstyrda ventiler. Swedegas kontrollrum fungerar som en ledningscentral vid störningar från anläggningen.

Övervakningssystemet (SCADA) är dubblerat. Mätvärden samlas in av SCADA som därefter överförs till avräkningssystemet (PAD) där validering genomförs. Mätvärdesrapportering utförs till berörda aktörer.

### *Beredskap*

Swedegas har en beredskapsorganisation med resurser som styrs från kontrollrummet för att snabbt och effektivt avhjälpa störningar på transmissionssystemet. Om störningen är av en allvarlig karaktär innehar Swedegas haveriberedskapsavtal med entreprenörer som snabbt kan få fram erforderliga resurser om så krävs.

Swedegas har utarbetat dokumenterade kris- och beredskapsplaner för att hantera larm vid en större störning. Swedegas genomför regelbundet övningar så att personal vid en oplanerad händelse snabbt kan agera så att påverkan för allmänheten samt störning för transportkund kan minimeras.

#### *4.1.3 Underhållsrutiner*

Swedegas utför kontroller av transmissionssystemets status löpande under året. Exempel på dessa kontroller är bl.a. helikopterbesiktning, katodiskt skydd, pigging och läcksökning utefter ledningen i enlighet med Naturgas System Anvisningar (NGSA). Ventiler m.m. funktionsprovas regelbundet enligt underhållsplan. Alla kontroller dokumenteras och avvikelser felanmäls för åtgärd.

Naturgassystemet är underkastat tredjepartskontroll som årligen utförs av ackrediterade certifierade tredjepartsorgan, exempelvis ÅF Kontroll. Räddningsverket utför dessutom tillsyn på verksamheten.

Swedegas har en anläggningsförsäkring med en kopplad ansvarsförsäkring för skada på anläggningen eller skada på omgivningen vid olycka.

#### *4.1.4 Policy för miljö och arbetsmiljö m.m.*

Swedegas har certifierade verksamhetssystem för kvalitets- och arbetsmiljöarbete. Swedegas verksamhetssystem uppfyller kvalitetssystemstandarden SS-EN ISO 9001:2000 och bolaget är certifierat enligt detta. Vad gäller arbetsmiljö är bolaget certifierat enligt AFS 2001:1 (systematiskt arbetsmiljöarbete).

Bolaget har följande policy för miljö, kvalitet och arbetsmiljö.

### *Miljöpolicy*

Genom Swedegas vision, att skapa möjligheter för industri och energibolag att få tillgång till energigas, bidrar vi till en hållbar utveckling.

Swedegas strävar efter att förstå hur verksamheten påverkar omgivningen samt hur vårt arbete kan bidra till en bättre miljö.

Genom målstyrning ska Swedegas verka för att ett miljöetiskt tankesätt alltid ska genomsyra arbetet samt att Swedegas medarbetare ska känna sig stolta över miljöarbetet som bedrivs.

#### *Kvalitetspolicy*

Swedegas – som överför naturgas – ska genomföra ständiga förbättringar i syfte att effektivisera verksamheten och öka kundnöjdheten. Vi ska påverka marknadsförutsättningarna och leda utvecklingen i branschen.

#### *Arbetsmiljöpolicy*

Swedegas arbetsmiljö ska ge de anställda en låg sjukfrånvaro och vara fri från olyckor. Arbetsmiljön ska vara säker och stimulerande och arbetsklimatet ska kännetecknas av respekt för individen.

### **4.2 Gassco AS**

Gassco AS är ett aktiebolag som ägs av den norska staten. Bolaget är operatör för det integrerade transportsystemet för gas från norsk kontinentalsockel till olika länder i Europa. Bolaget är operatör för gasledningar omfattande 780 mil från Norge till bl.a. Tyskland, England, Skottland, Frankrike och Belgien. Vidare är bolaget operatör för mottagningsstationer i nämnda länder. Bolaget har ca 250 anställda och är organiserat i följande avdelningar; Ledning (med controller, administration, personal och information) Ekonomi och kommersiell utveckling, Teknisk drift, Teknologi och Produktstyrning.

Bolaget transporterar årligen 87 miljarder standardkubikmeter gas till mottagningsstationerna i Storbritannien och på kontinenten. Vidare levererar bolaget andra produkter ut ur gastransportsystemet med 8 miljoner ton. I detta ingår etan, propan, butan, nafta och kondensat. År 2006 anlöpte 638 fartyg till den processeringsanläggning som Gassco är operatör för i Kårstø, på den norska västkusten.

Förutom transport av gas arbetar bolaget med systemdrift, kapacitetsadministration, anläggningsdrift, utbyggnad, infrastrukturutveckling liksom forskning och utveckling. Övervakning av stamnätet sker genom Gasscos kontrollrum; Transportation Control Centre (TCC) i Bygnes nära Haugesund i Norge. Överensstämmelsen mellan levererade gasvolymerna ut ur gastransportsystemet i förhållande till gjorda beställningar uppgick år 2006 till 99,56 procent.

Förutsättningar för Gasscos verksamhet, inklusive förhållandet mellan Gassco och ägarna av gastransportsystemet, är bestämt av avtal liksom av norsk lagstiftning och kontrolleras därmed till stor del av de norska myndigheterna. Ägarna av gastransportsystemen finansierar alla större investeringar i de system som Gassco opererar. Ägarna av gastransportsystemet finansierar också driften av Gassco genom att bolaget begär pengar baserat på likviditetsbudget och prognos. Tariffer för gastransporter regleras i en egen föreskrift som fastställs av Olje- och Energidepartementet. Gasscos verksamhet skall inte ge upphov till förlust eller vinst. Detta medför att bolaget har en begränsad ekonomisk och finansiell risk. En central utgångspunkt för Gasscos verksamhet är att säkra att användarna av gastransportsystemet behandlas på ett objektiva, icke-diskriminerande och neutralt sätt i enlighet med relevanta EG- och EES-rättsliga regler för gastransport.

Gasscos styrningsstruktur bygger på etablerade och kommunicerade mål, strategier och värderingar inklusive etiska regler.

#### *4.2.1 Kunskap, erfarenhet och samarbete inklusive beredskap för olyckor och tillbud*

Gassco följer noggrant med i kunskapsutvecklingen beträffande gasledningskonstruktion och gasledningsdrift inklusive säkerhetsfrågor och teknikfrågor. Bolaget deltar i bl.a. följande branschorganisationer. Därigenom sker även internationellt samarbete.

PRCI - Pipeline Research Council International Inc - är en icke-vinstdrivande organisation som består av företag verksamma inom energiöverföring via rörledningar. Från början koncentrerade sig organisationen på teknisk utveckling för företag verksamma inom energiöverföring via rörledningar, avseende allt från grundforskning till applicerade lösningar. Med åren har PRCI kommit att fokusera på integritets- och tillförlitlighetslösningar avseende design och driftsproblem samt uppmärksammat de möjligheter som industridrivna processer genererar. I takt med att organisationens fokus och omfattning har vidgats så har också medlemmarnas fokus riktats mot transporter i rörledningar av olje- och petroleumprodukter. Resultatet är att PRCI idag är en viktig tillgång för alla typer av rörbaserade energitransporter.

EASEE-gas - Europeiska organisationen med syfte att förenkla och harmonisera överföring och handel med gas - bildades 2002 för att utveckla och verka för en förenkling och strömlinjeformning av både de fysiska transporterna av gas mellan länder och handel med gas mellan länder i Europa.

NPF - Norska Petroleumförening - är Norges viktigaste bransch och den befinner sig i konstant utveckling. Norska Petroleumföreningen är en medlemsorganisation för företag och personer med intresse för norsk verksamhet avseende petroleum.

På EU- nivå deltar Gassco i GERG - The European Research Group. Gassco är representerat i styrelsen och i flera arbetsgrupper. GERG:s policy fokuserar på att hjälpa den europeiska gasindustrin, vilket åstadkoms genom forskning och teknologiska uppfinningar inom alla delar av gaskedjan; från produktion och processning, via transmission, lagring och distribution till brukande av naturgas.

Vidare deltar Gassco i bl.a. GIE - Gas Infrastructure Europe.

Gassco har en genomarbetad plan för kunskapsöverföring och erfarenhetsöverföring inom organisationen exempelvis från äldre till yngre medarbetare. Gassco är ett relativt ungt bolag som bildades för att säkerställa uppfyllande av de marknadsregler som gäller inom EU. Gassco övertog ansvaret såsom operatör för gastransporter från norsk kontinentalsockel den 1 januari 2002. Personalen kommer dock i hög grad från Statoil och har på det sättet arbetat med utbyggnad, drift och underhåll av gastransporter sedan år 1983.

Alla medarbetare har medarbetarsamtal angående sin kompetensutveckling två gånger per år. Alla enheter utarbetar årligen analyser som visar behovet av kompetensutveckling varefter åtgärdsprogram tas fram.

Gassco har såsom operatör och ansvarig för transport av gas från den norska kontinentalsockeln till anläggningar för gasbehandling i Norge, Belgien, Frankrike, Tyskland och Storbritannien, en genomarbetad beredskapsplan. Syftet med beredskapsplanen är att se till att Gassco är i en position att kunna säkra liv, hälsa, miljö och materiella värden vid tillbud på de terminaler, plattformar och rörledningar som Gassco opererar.

Det har ingåtts avtal med "Technical Service Providers" (TSP) för driften av terminalerna i Storbritannien och de plattformar och rörledningar som Gassco opererar. Gassco har ingått avtal med följande TSPer: GasPort, ConocoPhillips, Norsk Hydro, Statoil, Total UK och Centrica Storage Limited.

Gasscos beredskapsplan beskriver beredskapsnivåerna och beredskapsfunktionerna för bolaget. Beredskapsplanen bygger på ett koncept om tre linjer benämnda 1, 2 och 3. TSPerna kommer ha ansvar för linje 1 och 2 vilket medför att Gassco har ansvar för linje 3. Vid vissa särskilda förhållanden har Gassco ansvaret för alla tre linjerna. Detaljerade regler om ansvarsfördelning och överlappning av ansvar finns mellan TSP och Gassco, så att säkerheten alltid upprätthålls.

Gassco har en operatörförsäkring som täcker ansvar upp till 1 miljard norska kronor.

#### 4.2.2 Policy för miljö och arbetsmiljö m.m.

Gassco har följande policys för hälsa, miljö, säkerhet och kvalitet.

Gasscos mål är att leverera sina kunder avtalad kvalitet på produkter och tjänster. Kundernas krav och förväntningar skall uppfyllas på ett kostnadseffektivt, professionellt och etiskt sätt. Goda resultat inom områdena hälsa, miljö, säkerhet och kvalitet är en förutsättning för att uppnå positiva företagsmässiga resultat. Gassco skall därför prioritera följande områden.

*Hälsa:* Vi skall ha en arbetsmiljö som stimulerar till kreativitet, effektivitet och arbetsglädje, och som förebygger arbetsrelaterade sjukdomar

*Miljö:* Vi skall driva vår verksamhet i enlighet med principerna om hållbar utveckling.

*Säkerhet:* Noll skador på människor, miljö och material skall vara vårt mål.

*Kvalitet:* Ett kvalitetssystem med fokus på effektivitet och noll fel skall vara styrande för vår organisation.

### 5. Syftet med Skanledprojektet

År 2005 fick Gassco i uppdrag av den norska regeringen att undersöka möjligheterna att anlägga en naturgasledning från Kårstø i västra Norge till industrierna i Grenlandsområdet på den norska östkusten. En sådan naturgasledning skulle passera cirka 15 mil från den svenska Västkusten, något som gjorde att industrierna i Västsverige såg möjligheter att få gasleveranser från Norge.

Under 2006 studerade Swedegas tillsammans med flera svenska företag möjligheterna att ansluta den norska naturgasledningen till Sverige. I slutet av året gick även den danska transmissionsnätägaren, Energinet.dk, med i projektet som därmed blev ett samnordiskt projekt med namnet Skanled.

Intresset för Skanled är stort hos industrin, så stort att ett antal företag i Skandinavien har gått samman och står för finansieringen av projektet. Tillgången till naturgas är avgörande för industriernas konkurrenskraft samtidigt som naturgas som råvara innebär betydande miljöfördelar jämfört med de råvaror som används av industrin idag. Förverkligandet av Skanled-ledningen har betydelse för tiotusentals arbetstillfällen på Västkusten.

Anläggande av en ledning från Norge till den svenska Västkusten och Danmark tryggar leveranssäkerheten av naturgas i både Sverige och Danmark. Den danska tillgången på naturgas förväntas minska i framtiden varför tillgång till norsk gas är av stor betydelse för såväl Danmark som Sverige. Den naturgas som matas in i det

svenska ledningsnätet kommer för närvarande från Danmark. En andra tillförselväg av naturgas, från Norge, skulle medföra en trygghet i leveranserna till Sverige av naturgas. Sverige och Danmark kommer att dela på den färdiga ledningens kapacitet med hälften var. Projektet stöds av EU-kommissionen som beviljat s.k. TEN-bidrag för den svenska och danska delen av Skanledprojektet.

Genom att ansluta det svenska naturgasnätet till det norska får industrin i Västsverige ökad tillgång till naturgas. Detta förbättrar industrins konkurrenskraft och minskar utsläppen till miljön. Den ökade tillförseln av naturgas kommer i första hand att användas som processråvara.

Idag sträcker sig det svenska transmissionsnätet för naturgas från Dragör, utanför Köpenhamn, till Stenungsund sex mil norr om Göteborg. Naturgasen produceras i danska Nordsjön. Därifrån transporteras den genom Danmark till Dragör där det svenska transmissionsnätet tar över. Från stamledningen, som går längs Västkusten upp till Stenungsund, förgrenar sig ledningsnätet till orter där naturgasen slutligen når kunderna via lokala distributionsledningar. Den nya naturgasledningen mellan Norge och Sverige kommer att förläggas till havs och gå från Kårstø på Norges västkust, via Rafnes på Grenland till Sveriges västkust. För att föra iland naturgasen i Sverige har flera olika landföringspunkter undersökts från Lysekils kommun i norr till Varbergs kommun i söder, se vidare avsnittet om samråd.

## **6. Betydelsen av Skanled-ledningen för industrin på Västkusten**

Att få tillgång till norsk naturgas är avgörande för den fortsatta existensen av ett antal viktiga industrier på Västkusten. Den svenska ekonomin behöver expansiva och lönsamma företag som är villiga att investera i landet. Genom att skapa förutsättningar för konkurrens på lika villkor kan företagen överleva och expandera. Naturgas är en viktig insatsvara för bl.a. Sveriges petroleum- och petrokemiska industri och därmed även viktig för Västkustens långsiktiga tillväxt. För regionen innebär tillgång till naturgas att industrin kan konkurrera på lika villkor mot motsvarande företag på kontinenten. Detta ger företagen bättre förutsättningar för tillväxt och framtida investeringar, vilket ger en stabilare arbetsmarknad.

Nedan redogörs för de olika industriernas användning av naturgas, vilka miljöfördelar och andra fördelar förverkligande av Skanledprojektet skulle innebära för industrierna.

## **7. Preem Petroleum**

### **7.1 Verksamheten vid Preem Petroleum**

Preem Petroleum (nedan Preem) i Göteborg och Lysekil drivs idag som ett gemensamt raffinaderi för att optimera produktionen av efterfrågade produkter. Preems raffinaderier har idag cirka 1000 anställda på Västkusten. Raffinaderierna sysselsätter betydligt fler entreprenörer. Kommande investeringar kommer att leda till att ytterligare ökningar sker i antalet anställda i regionen.

Flertalet stora investeringar har gjorts i Lysekil under de senaste åren. Detta har lett till att raffinaderiet i Lysekil är mycket modernt och väl anpassat för produktion av de produkter som kommer att efterfrågas i framtiden, huvudsakligen miljöbränslen för fordonssektorn. Lysekil har idag en vätgasproduktionsanläggning. Såsom råvara används bl.a. nafta eftersom naturgas inte finns tillgänglig.

Raffinaderiet i Göteborg har inte investerat i samma utsträckning som raffinaderiet i Lysekil under de senaste åren. Raffinaderiet i Göteborgs främsta produkter är tjockolja, EO1. Marknaden för denna produkt är på väg att försvinna. EO1 används idag huvudsakligen av industrier.

Raffinaderiet i Göteborg producerar också en del bensin. Naturgas används i dag som bränsle i raffinaderiet i Göteborg. Anläggningen är producent av fjärrvärme till Göteborg Energis fjärrvärmenät.

Preem exporterar större delen av sina produkter. Råoljan som används i raffinaderierna kommer huvudsakligen från Nordsjön och Ryssland.

### **7.2 Framtida utveckling**

I Lysekil planeras ett nytt projekt; investering kommer att göras i en cooker-anläggning för att ta tillvara den tyngsta fraktionen av råoljan på ett bättre sätt. Detta kommer att öka raffinaderiets komplexitet ytterligare. Behovet av vätgas kommer därför att öka eftersom vätgasbehovet ökar med komplexiteten. Redan idag finns ett mycket stort behov av en effektiv vätgasproduktion med hjälp av naturgas. Detta behov kommer att öka ytterligare när cooker-anläggningen byggs.

För att raffinaderiet i Göteborg skall följa med i utvecklingen av marknaden har Preem beslutat att raffinaderiet i Göteborg skall bli ett bioraffinaderi. Redan i början av 2008 så kommer raps- och tallbecksolja att börja blandas in i råoljan, men på sikt skall man i allt större utsträckning gå över till fasta biobränslen (dessa tillsätts innan svavelreningen i processen). Samarbetsavtal har tecknats med bland annat Chalmers tekniska högskola för att driva på utvecklingen. Det finns stora fördelar med att blanda in förnyelsebara råvaror innan raffineringen. Produkten som erhålls är

betydligt mer homogen än dagens bränslen med en förnyelsebar andel (t.ex. E85), vilket har betydande fördelar vid användning. En förutsättning för raffinaderiet i Göteborgs framtida utveckling är tillgång till naturgas för effektiv vätgasproduktion, då tillgången på vätgas är avgörande för den marknadsutveckling som Preem i Göteborg vill åstadkomma. Alternativet till naturgas såsom råvara är olja.

Tillgång till naturgas via Skanled-ledningen minskar koldioxidutsläppen från Preem med 140 000 ton per år. Denna siffra baserar sig på tillståndsgiven produktion hos Preem på hösten 2007.

### **7.3     *Så påverkar tillgången på naturgas***

#### **7.3.1     *Produktionskapacitet***

Produktionskapaciteten ökar om Preem får tillgång till naturgas. Detta med hänsyn till att oljan som idag används för vätgasframställning kan utnyttjas mer effektivt som råvara om naturgas finns tillgängligt på Preem.

#### **7.3.2     *Produktionseffektivitet***

Eftersom naturgas används för vätgasproduktion krävs färre processteg (t.ex. rening) vilket ger en effektivare process och miljöfördelar. De råvaror som används idag istället för naturgas har ett stort värde inom den petrokemiska industrin och kan med fördel användas i petrokemiindustrin i Stenungsund.

#### **7.3.3     *Produkternas kvalitet***

Produkternas kvalitet påverkas inte av tillgång på naturgas.

#### **7.3.4     *Arbetsmiljön***

Arbetsmiljön påverkas positivt vid tillgång på naturgas, exempelvis vid underhållsarbete av ugnar. Arbetsmiljön ses som en viktig del i frågan om att få tillgång till naturgas.

#### **7.3.5     *Företagets konkurrenskraft***

Företagets konkurrenskraft påverkas i mycket stor utsträckning av tillgången på naturgas. Tillgången på naturgas är avgörande för Preems utvecklingsplaner av raffinaderierna på Västkusten, både på lång och kort sikt. Naturgasen säkrar en effektiv vätgasproduktion. Dessutom innebär miljöfördelarna som naturgasen medför en stor konkurrensfördel för Preem.

### **7.3.6 Företagets utvecklingsmöjligheter**

Vätgasen spelar en central roll i framtida utvecklingen, framför allt för raffinaderiet i Göteborg. Därigenom påverkar naturgasen bolagets utvecklingsmöjligheter.

### **7.3.7 Minskning av utsläpp**

Alternativ till naturgas är nafta eller butan. Tillgång till naturgas väntas minska företagets utsläpp av koldioxid med 140 000 ton per år.

## **8. Perstorp Oxo**

### **8.1 Verksamheten vid Perstorp Oxo**

Perstorp producerar kemikalier (aldehyder, syror och alkoholer) som har flera olika tillämpningar. Naturgasen används sedan 2004 för att producera syntesgas genom partiell oxidation. Syntesgas består av vätgas och kolmonoxid som sedan används för att producera flera olika produkter. Perstorp har idag 260 anställda i Stenungsund och räknar med att öka antalet anställda med 30 - 50 personer under de kommande åren.

### **8.2 Framtida utveckling**

Perstorp har nyligen fattat beslut om att investera 1,6 miljarder kr i en ny anläggning i Stenungsund för att skapa nya produkter. Huvudskälet är att vissa av Perstorps produkter ifrågasätts ur hälsoperspektiv och skall ersättas av nya produkter som är bättre ur hälso- och miljösynpunkt. Investeringen kommer att öka naturgasbehovet med 60 % jämfört med dagens behov. Naturgasen skall användas för syntesgasproduktion på samma sätt som idag. Alternativet till naturgas för syntesgasproduktion är att använda olja.

Perstorp har som mål att producera fler produkter av förnyelsebara råvaror. Ett steg i denna utveckling var invigningen av bolagets produktionsanläggning för rapsmetyl-ester (RME) våren 2007. RME:n görs på rapsolja och säljs till fordonsbränsleleverantörer. Perstorp har även bildat ett dotterbolag som enbart skall arbeta med utvecklingen av produkter från förnyelsebara råvaror. Målet är att ständigt öka andelen förnyelsebart i produkterna som Perstorp tillverkar och säljer. Hittills har utvecklingen mot "ett grönare område" varit mycket framgångsrikt.

Förutom att naturgasen i sig ger mindre utsläpp i miljön än olja ser Perstorp även andra miljöfördelar med att använda naturgas. Betydligt färre transporter behövs på väg och till sjöss. Vidare minskar utsläppen av metaller kraftigt.

### **8.3     *Så påverkar tillgången på naturgas***

#### **8.3.1     *Produktionskapacitet***

Produktionskapaciteten ökar. Om inte Skanled-ledningen byggs kan den nyligen beslutade investeringen i Stenungsund inte utnyttjas maximalt, eftersom befintlig naturgastillförsel då inte räcker till.

#### **8.3.2     *Produktionseffektivitet***

Produktionseffektiviteten blir bättre vid tillgång till naturgas. När Skanled-ledningen har tagits i drift kan naturgasen levereras vid högre tryck vilket innebär att någon komprimering inte behövs på Perstorp i Stenungsund. På detta sätt sparas en elförbrukning på 17 GWh årligen.

#### **8.3.3     *Produkternas kvalitet***

Produkternas kvalitet påverkas inte av tillgången på naturgas.

#### **8.3.4     *Arbetsmiljön***

Positiv påverkan på arbetsmiljön sker genom ökad tillgång på naturgas. Naturgas är betydligt lättare att hantera ur underhållssynpunkt än olja.

#### **8.3.5     *Företagets konkurrenskraft***

Stor påverkan sker på bolagets konkurrenskraft genom att leveranssäkerheten på naturgas förbättras. En fungerande naturgasmarknad är avgörande för bolagets långsiktiga överlevnad i Stenungsund.

#### **8.3.6     *Företagets utvecklingsmöjligheter***

Tillgången till norsk naturgas är avgörande för Perstorps långsiktiga utveckling. Utan Skanled-ledningen kan bolaget inte växa som planerat och utvecklingen mot förnyelsebara produkter kommer då att stanna av. Tillgången till större mängder naturgas än idag är en viktig grundpelare för Perstorps fortsatta expansion i Stenungsund.

#### **8.3.7     *Minskning av utsläpp***

Utsläppen av koldioxid förväntas inte att påverkas, varken av den planerade produktionsökningen eller av en ersättning av naturgas med olja.

## **9. Kemira**

### **9.1 Verksamheten vid Kemira**

Kemira har idag 420 anställda i Helsingborg. Utökad produktion förväntas även öka antalet anställda till 550 personer.

Kemira har sex olika processer och tillverkar olika produkter för bland annat vattenrening och tvättmedel. Naturgasen används som råvara för produktion av vätgas, som sedan blir väteperoxid och natriumperkarbonat. Naturgasen används även för ångproduktion.

#### *9.1.1 Framtida utveckling*

Kemira har haft en mycket gynnsam utveckling de senaste åren. De produkter som tillverkas idag anses vara av god kvalitet och miljövänliga alternativ för marknaden. Kemira har bildat ett dotterbolag med namn Industry Park of Sweden AB som erbjuder andra industrier att etablera sig på Kemiras fastigheter. På så sätt kan Kemiras befintliga infrastruktur av ånga, gas m.m. utnyttjas mer effektivt, vilket medför miljöfördelar. Industry Park of Sweden har nyligen tecknat avtal med två företag, Sita och Fagerdala, som kommer att etablera sig på Kemiras område. Detta innebär att nämnda företag ersätter tidigare oljeförbrukning med återvunnen energi och naturgas.

Kemira planerar att öka sin naturgasanvändning för väteperoxidproduktion från dagens 180 GWh till 380 GWh. Detta kommer att stärka naturgasens roll som en central del i råvaruproduktionen på Kemira.

### **9.2 Så påverkar tillgången på naturgas**

#### *9.2.1 Produktionskapacitet*

Produktionskapaciteten påverkas positivt om Kemira får fortsatt tillgång till naturgas. Detta med hänsyn till att naturgas har högre verkningsgrad än olja.

#### *9.2.2 Produktionseffektivitet*

Även produktionseffektiviteten blir bättre med naturgas eftersom naturgas har en högre verkningsgrad i processen än olja och ingen förbehandling eller rening krävs.

#### *9.2.3 Produkternas kvalitet*

Tillgång på naturgas har stor påverkan på produkternas kvalitet hos Kemira. Väteperoxiden kräver mycket hög renhet jämfört med oljebaserad vätgasproduktion. En oljebaserad produktion medför orenheter i vätgasen vilka är svåra att hantera. Naturgasen

är egentligen det enda bränslet som möjliggör väteperoxidproduktion med tillräckligt hög renhet. Detta gör även att leveranssäkerheten på naturgas är mycket betydelsefull för Kemira.

#### *9.2.4 Arbetsmiljön*

Användandet av naturgas minskar mängden underhållsarbete och mängden hälsofarliga ämnen på arbetsplatsen. Detta innebär att arbetsmiljön förbättras vid användandet av naturgas.

#### *9.2.5 Företagets konkurrenskraft*

En väl fungerande naturgasmarknad är en förutsättning för att Kemira skall kunna behålla sin konkurrenskraft och kunna ha kvar sin verksamhet i Helsingborg.

#### *9.2.6 Företagets utvecklingsmöjligheter*

För att Kemira skall kunna bygga ut sin produktion av väteperoxid krävs en bättre fungerande naturgasmarknad, vilket förhoppningsvis erhålls då Skanled-ledningen ansluts till Sverige. Kemira har undersökt möjligheterna att öka sin produktion av väteperoxid flera gånger, men detta har hittills inte varit möjligt på grund av dagens kostnadsbild för naturgas.

#### *9.2.7 Minskning av utsläpp*

Alternativet till naturgas är olja. Tillgång till naturgas väntas minska företagets utsläpp av koldioxid med 10 000 ton per år.

### **10. Höganäs**

#### **10.1 Verksamheten vid Höganäs**

Höganäs tillverkar järn- och stålpulver, som används inom ett flertal industrier. Höganäs är bl.a. en av huvudleverantörerna till alla större bilföretag, t.ex. Toyota, GM och Ford. Andra tillämpningsområden för Höganäs produkter inom metallurgisk industri är svetselektroder, komponenter till hushållsapparater och bormaskiner. Produkterna används även för berikning av livsmedel på grund av sin höga renhet. Höganäs har idag cirka 800 anställda. Man räknar med att klara produktionsökningen med bibehållet antal anställda. Får företaget inte tillgång till norsk gas är risken dock stor att företaget flyttar sin produktion utomlands och att arbetstillfällena därmed försvinner från Sverige.

Naturgasen används på flera olika sätt i processen hos Höganäs, både som råvara och bränsle:

- Vid omvandling från järnmalm till järnsvamp
- Vid glödning och slutreduktion av järnpulvret
- Vid vätgasproduktion (ångreforming)
- Vid torkning

## **10.2 Framtida utveckling**

Höganäs har beslutat att öka sin produktion och därmed öka sin naturgasanvändning. Att få tillgång till naturgas från Norge är dock en förutsättning för framtida expansion.

## **10.3 Så påverkar tillgången på naturgas**

### *10.3.1 Produktionskapacitet*

Naturgasen påverkar produktionskapaciteten positivt. Den har högre verkningsgrad än både olja och el, vilka i vissa fall går att använda istället för naturgas.

### *10.3.2 Produktionseffektivitet*

Produktionseffektiviteten blir högre med naturgas på grund av den högre verkningsgraden. Betydande kostnader har sparats in genom att utsläpp av svavel och flyktiga kolväten (VOC) i princip eliminerades när naturgasen infördes på Höganäs. Utsläppen av kväveoxider minskades också med cirka 40 procent genom övergången till naturgas.

### *10.3.3 Produkternas kvalitet*

Naturgasanvändningen påverkar i viss utsträckning produkternas kvalitet. Höganäs produkter har en mycket hög renhet och får användas bl.a. som näringsberikning inom livsmedelsindustrin, något som är ovanligt inom den metallurgiska industrin. Höganäs produkter har väldigt låga halter av tungmetaller vilket är mycket positivt ur konkurrenssynpunkt. Naturgasens i det närmaste obefintliga innehåll av tungmetaller bidrar givetvis till detta. Renheten på vätgasen, som produceras av naturgas, är betydelsefull för slutprodukternas renhet.

### *10.3.4 Arbetsmiljön*

Arbetsmiljön har i stor omfattning påverkats positivt sedan naturgasen infördes på Höganäs. Underhållkostnaderna har minskat på grund av en enklare hantering. Mängden stoft och damm har också minskat på arbetsplatsen.

### *10.3.5 Företagets konkurrenskraft*

Tillgången till naturgas är helt avgörande för Höganäs konkurrenskraft. Alternativen till naturgas är olja och i vissa tillämpningar kan el användas. Byte till olja skulle innebära betydande investeringar i bland annat reningsanläggningar för rening av de ökade utsläpp som oljan skulle medföra. Sådana investeringar går inte att genomföra med en bibehållen konkurrenskraft. Att övergå till elanvändning skulle också medföra alldeles för höga kostnader för företaget.

### *10.3.6 Företagets utvecklingsmöjligheter*

Företagets utvecklingsmöjligheter är till stor del beroende av tillgången på naturgas. En möjlighet till naturgas från Norge tryggar leveranssäkerheten och är en av grundförutsättningarna för Höganäs fortsatta verksamhet och utveckling.

## **11. Pilkington**

### **11.1 Verksamheten vid Pilkington**

Pilkington i Halmstad tillverkar olika typer av glasprodukter, till exempel bilrutor. Pilkington har idag en mycket låg naturgasanvändning, bland annat på grund av prisen på naturgasen. Naturgas och olja används för smältning av mängd för glasframställning. Större delen av naturgasanvändningen har idag ersatts med olja, men en viss mängd naturgas används för viss glassmältning och reduktion av utsläpp av kväveoxider. För att klara de villkor på utsläpp av bland annat kväveoxider som ställs i de tillstånd som företaget har för sin tillverkning måste naturgas användas till vissa delar av tillverkningen.

Pilkington har idag cirka 300 anställda i Halmstad. Dessa arbetstillfällen riskerar att förloras om inte bolaget får tillgång till norsk naturgas.

### **11.2 Framtida utveckling**

Pilkington vill av miljöskäl gå över till en betydligt större naturgasanvändning än dagens användning. I dag nyttjas 40 000 m<sup>3</sup> olja per år vilket kan bytas till naturgas. Naturgas är en förutsättning för en framtida planglasproduktion. Då dagens olje användning ersätts med naturgas sparas utsläpp om cirka 36 000 ton koldioxid. Idag går flera lastbilstransporter per dag med olja till Pilkington. Dessa transporter hoppas man kunna avstå ifrån genom ökad naturgasanvändning.

### **11.3    *Så påverkar tillgången på naturgas***

#### **11.3.1   *Produktionskapacitet och produktionseffektivitet***

Pilkington måste i framtiden använda naturgas för att kunna uppfylla utsläppsvillkor i sina miljötillstånd.

#### **11.3.2   *Produkternas kvalitet***

Pilkington behöver använda naturgas i vissa processteg för att produkternas kvalitet inte skall påverkas.

#### **11.3.3   *Arbetsmiljön***

Arbetsmiljön påverkas mycket positivt av naturgasanvändningen. Arbetsmiljön blir bättre då brännare och filter inte behöver rengöras. Inte heller något oljespill behöver tas om hand.

#### **11.3.4   *Företagets konkurrenskraft och utvecklingsmöjligheter***

Tillgång till norsk naturgas är en förutsättning för Pilkingtons fortsatta existens i Halmstad, dels på grund av miljövillkor i företagets tillstånd för tillverkningen och dels på grund av de krav som marknaden ställer på glasets kvalitet.

## **12.    *Övriga SIGC – representanter***

SIGC står för Swedish Industrial Gas Consortium och innefattar även följande bolag.

### **12.1    *Stora Enso***

Stora Enso använder redan idag naturgas som bränsle. Bolaget vill ersätta den danska naturgasen och ser gärna en bättre fungerande naturgasmarknad.

### **12.2    *Öresundskraft***

Öresundskraft kommer att ersätta dansk gas med norsk för sin distributionsverksamhet. Bolaget har en del mindre industrier i sitt distributionsnät.

### **12.3    *Eka Chemicals***

Bolaget har en reformer som producerar vätgas av naturgas. Eka Chemicals skall huvudsakligen ersätta dansk naturgas med norsk.

#### **12.4 Trelleborg**

Bolaget använder naturgas för uppvärmning och ser gärna att Skanled-ledningen byggs så att en bättre konkurrenssituation på naturgasmarknaden uppkommer.

#### **13. Rya kraftvärmeverk och Öresundsverket**

Rya kraftvärmeverk i Göteborg och Öresundsverket i Malmö är sedan tidigare tillståndsgivna kraftvärmeverk med mycket goda energi- och miljödata. Enbart elproduktionen i Rya kraftvärmeverk innebär att koldioxidutsläppen minskar med cirka 500 000 ton/år på europeisk nivå genom att produktionen från Rya ersätter kraft från utländska kolkraftverk. Hög försörjningstrygghet och en väl fungerande gasmarknad är även förutsättningar för båda kraftvärmeverkens långsiktiga överlevnad.

#### **14. Genomförda samråd och undersökta lokaliseringsalternativ**

Inför arbetet med att finna en lämplig lokalisering av ledningen och inför arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen har Swedegas och Gassco genomfört ett flertal samråd enligt miljöbalken 6 kapitel under tiden 15 december 2006 t.o.m. 4 januari 2008. Samråden har genomförts genom möten, annonsering, utställningar på bibliotek jämte brevutskick.

Ett initialt samråd genomfördes under perioden 15 december 2006 – 9 februari 2007. Samrådet gällde ett utredningsområde från Lysekil i norr till Varberg i söder. Utredningsområdet omfattade möjligheten till ledningsdragningar för att ansluta norsk naturgas till Sverige genom såväl anslutningar på land och till havs. Bl.a. utvärderades möjligheterna till en landanslutning från Stenungsund till Lysekil liksom ett tunnelalternativ genom Göteborg respektive en ledning runt Storgöteborg.

En samrådsredogörelse sändes den 9 februari 2007 från bolagen till länsstyrelserna i Hallands län och i Västra Götalands län. Den 22 februari respektive 23 februari 2007 fattade länsstyrelserna beslut om att projektet har betydande miljöpåverkan. Fortsatt samråd skedde under perioden 22 mars – 25 juni 2007. Under nämnda tid inbjöd Swedegas och Gassco till samråd beträffande olika alternativa stråk till havs och till lands för tre olika landföringspunkter på den svenska Västkusten. Underlag för samrådet utgjordes av en stråkbeskrivning som sändes ut, annonserades och fanns tillgänglig på Swedegas hemsida på internet den 22 mars 2007.

Efter fortsatta utredningar presenterade bolagen den 12 september 2007 en stråkvalsrapport där bolagens huvudalternativ och förslag till ledningssträckningar framgick. Huvudalternativet utgjordes av ett stråk till Lysekil, ett till Kungälv vid Vallby kile

och ett till Varberg med landanslutning till Veddige. Inom valt stråk presenterades förslag på preliminära ledningssträckningar. Samråd om huvudalternativet genomfördes under perioden 12 september 2007 – 8 november 2007.

Länsstyrelserna i Västra Götalands län och Hallands län har under samrådet i oktober 2007 meddelat att myndigheterna delar bolagens val av huvudalternativ när det gäller frågan om vilket stråk som ledningen skall anläggas i, d.v.s. valt huvudstråk till havs och valda anslutningsstråk till Lysekil, Kungälv och Varberg. Samma inställning har Naturvårdsverket intagit.

Under september-december 2007 har bolagen arbetat med olika detaljerade alternativa ledningssträckningar. På land har i Varbergs kommun tre olika sträckningar detaljstuderats. Efter synpunkter från berörda markägare har bl.a. ett alternativ att förlägga ledningen längs med järnvägen bortom Nordvåra by studerats. Denna sträckning har efter ytterligare utredningar och samråd under november och december 2007, valts såsom huvudalternativ. I Lysekil har under november och december 2007 ytterligare samråd genomförts för att kunna anpassa ledningssträckningen till Sjöfartsverkets önskemål om att undvika ankringsplatser. Ytterligare samråd har skett i december 2007 och början av januari 2008 beträffande utformningen av mottagningsstationer och avstängningsventiler.

Den sträckning som bolagen nu söker koncession för har således arbetats fram efter ett gediget arbete med alternativa lokaliseringar. Till havs omfattar ansökan en något mer utbredd korridor för att möjliggöra tekniska anpassningar och undvikande av arkeologiska lämningar i detaljprojekteringsskedet.

De synpunkter som inkommit i såväl initialt som fortsatt samråd enligt miljöbalken under december 2006 – januari 2008 har beaktats i bolagens arbete med miljökonsekvensbeskrivningen. För närmare redovisning av synpunkterna och hur de beaktats hänvisas till samrådsredogörelsen, underbilaga 13 till miljökonsekvensbeskrivningen, bilaga 2, särskilt till kapitel 7, där synpunkterna och deras hantering redovisas i tabellform.

## **15. Samråd enligt Esbo-konventionen, miljöbalken 6 kap 5 §**

Notifiering enligt Esbo-konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang, SÖ 1992:1, jämför miljöbalken 6 kap 5 §, skedde den 29 juni 2007. Sverige notifierade vid nämnda tidpunkt Danmark och Norge genom utskick från Naturvårdsverket. Motsvarande notifikation skedde i juni och juli 2007 från ansvariga myndigheter i Norge och Danmark. Information om projektet översändes även till Tyskland och Polen. Synpunkter på vilken utformning bolagens miljökonsekvensbeskrivning bör få har inkommit från såväl myndigheter som intresseorganisationer i Norge och Danmark.

De synpunkter som inkommit efter notifikation enligt Esbo-konventionen har beaktats i Swedegas och Gasscos arbete med miljökonsekvensbeskrivningen. För närmare information hänvisas till samrådsredogörelsen, underbilaga 13 till miljökonsekvensbeskrivningen, bilaga 2, särskilt till kapitel 7 där synpunkterna och deras hantering redovisas i tabellform.

## **16. Teknisk beskrivning av ledningen**

Ledningslängden inom svenskt territorium är 265 km varav 16 km anläggs på land, se karta bilaga 1 till MKB bilaga 2. Huvudledningen till havs har en diameter om 22-24 tum, (560-610 mm). Ledningen till Lysekil har en diameter om 8 tum, (200 mm) och ledningen till Kungälv har en diameter om 12 tum (300 mm). Ledningen till Varberg har på sjödelen en diameter på 20 tum (510 mm).

Mottagningsstationer med en tomtyta om ungefär 3000 kvadratmeter och en byggnadsyta om 500-700 kvadratmeter anläggs i Lysekil och i Varberg. Befintlig linjeventilstation i Solberga, Kungälv, byggs om och utökas till en mottagningsstation om 3000 kvadratmeter i yta och 500-700 kvadratmeter i byggnadsyta. Mottagningsstationerna utgör en länk mellan sjöförlagd och landförlagd ledning. I stationerna sänks trycket från 180,5 bar till 80 bar. Befintlig linjeventilstation i Veddige, Varberg byggs om och markytan kommer att uppgå till cirka 1500 kvadratmeter. Landleddningen från mottagningsstation i Värö till linjeventilstationen i Veddige har en diameter på maximalt 28 tum (710 mm).

Vid landföring, alltså vid stränderna i Lysekil, Kungälv och Varberg kommer en ventil för avstängning att anläggas. Ventilarrangemanget anläggs i en underjordisk byggnad om 25 kvadratmeter. Ovan jord kommer endast ett lock om en storlek om 1 x 2 meter och ett mindre ventiltrör om 50 cm att synas.

Ledningen på land konstrueras, opereras och övervakas enligt Räddningsverkets föreskrifter SÄIFS 1996:8. Nya föreskrifter är under arbete och kommer att följas vid den fortsatta projekteringen av ledningen. För sjöledningar skall SÄIFS 1996:8 i princip tillämpas. Då det saknas specifika regler i föreskrifterna för anläggande av sjöledningar godtar Räddningsverket att Det Norske Veritas (DNV:s) standard tillämpas.

För ytterligare information om det tekniska utförandet av ledningen m.m. hänvisas till den tekniska beskrivningen, bilaga 1 till denna koncessionsansökan.

## **17. Kostnadsuppskattning**

Kostnaderna för ledningssystemet inom svenskt territorium uppskattas till 3-3,5 miljarder svenska kronor. Dessa kostnader fördelar sig med en tredjedel på Swedegas medan Gassco står för två tredjedelar.

## **18. Miljöhänsyn och miljökonsekvenser**

Huvudledningen kommer till havs att läggas direkt på havsbotten. Noggranna bottenundersökningar har gjorts och kommer att genomföras ytterligare inför detaljprojekteringar så att mjuka bottenar, så långt som möjligt, används, där ledningen kan sjunka ner. Ledningarna till Lysekil och Kungälv spolas eller plöjs ner i havsbotten där detta är möjligt. På land kommer s.k. styrd borrhning att användas där markförhållandena tillåter. Vidare används schaktning och, i mindre utsträckning, bergborrning liksom sprängning. En arbetsgata om 20-30 meter kommer att behöva anläggas på land. På vissa platser där känsliga naturvärden finns och där styrd borrhning kan användas, kommer arbetsgatan att kunna inskränkas. Rörläggning till havs sker med en precision av 4-5 meter. Förläggningen av gasledningen sker vid normala väderförhållanden snabbt, med en hastighet om 2,5 – 4 km per dag. Byggtiden uppskattas till 6 månader. Den sammanlagda byggtiden kan komma att förlängas i och med att arbetet i vissa områden med hänsyn till lekande fisk och andra biologiska förutsättning måste anpassas så det sker endast viss del av året.

Bolagen åtar sig att vid anläggandet av ledningen på land, där det finns teknisk sett gynnsamma förutsättningar d.v.s. där det är lermark utan stenar och block, använda sig av tekniken styrd borrhning. Detta blir aktuellt exempelvis i strandzonerna där sjöledningen når land. Genom att ledningen kan borraras ner med längder upp till 600 meter i taget kommer påverkan ovan jord på åkermark och känsliga naturvärden liksom på dräneringar under jord att vara ytterst begränsad. I landföringspunkterna kommer eventuellt styrda borrhningar upp till 900 meter att genomföras. Där kommer även vissa arbeten att utföras vintertid för att på sådant sätt minska påverkan på biologiska värden.

Till havs kommer val av läggningsmetod att anpassas till navigationsmöjligheter och rördimensioner liksom till de krav på miljöhänsyn som ställs av myndigheter och miljödomstolen. Ledningarna mot Lysekil och Vallby Kile kommer att anläggas med dynamiskt positionerade fartyg. Anläggningsfartyg med ankarpositionering kommer inte att användas i närheten till Natura 2000-områden.

Ledningarna in till Kungälv och Lysekil kommer, från huvudledningen till havs, in till landföringspunkterna att spolas eller plöjas ned. Den sista sträckan vid själva landföringen anläggs med styrd borrhning i Kungälv medan den kommer att ske genom bergborrning, s.k. raiseborrning i Lysekil. När det gäller ledningen till Varberg kommer

den sista delen, i grunt vatten, eventuellt att spolas eller plöjas ned. Själva landföringen kommer att ske med styrd borrhning.

Bedömningen är att miljöpåverkan i byggskedet blir mycket begränsad. Viss påverkan kommer att ske i form av grumling då ledningarna till Lysekil och Kungälv spolas eller plöjs ner på havsbotten. Påverkan är dock snabbt övergående och bedöms inte leda till någon skada för bottenvegetationen. I övrigt läggs ledningen direkt på havsbotten vilket bedöms ha liten påverkan. Ledningen påverkar fiskeintressena på ett obetydligt sätt. Några inskränkningar i möjligheten till trålning kommer inte att begäras.

Påverkan på de arkeologiska värdena till havs bedöms helt kunna undvikas genom mindre anpassningar av den exakta ledningssträckningen. På land förväntas inga slututgrävningar behöva genomföras i Västra Götalands län. I Hallands län utreds omfattningen av eventuella ytterligare utredningar under våren 2008.

För redovisning av mer utförliga miljökonsekvenser för Skanled-ledningen hänvisas till bifogad miljökonsekvensbeskrivning, bilaga 2 till ansökan.

## **19. Överföringsbehov**

Överföringsbehovet till Sverige är  $6 \text{ MSm}^3$  (standardkubikmeter) per dag. Detta motsvarar ca  $1\,500 \text{ MNm}^3$  per år eller 16 TWh. Ny volym naturgas till Sverige utgörs av ca 5 TWh, resten kommer att ersätta dansk naturgas. Produktionen av naturgas på de danska fälten i Nordsjön kommer på sikt att minska betydligt.

Tekniskt sett konstrueras ledningssystemet, bl.a. av leveranssäkerhetsskäl, så att leveranserna av naturgas till berörda industriintressenter säkras även om någon av inmatningarna till Sverige skulle drabbas av störningar. Designkapaciteten i ledningarna måste därför överstiga det som verkligen kommer att kunna levereras utifrån de bokningar som gjorts av industriintressenterna och den del av leveranserna som redan bestämts skall gå till det danska systemet.

Designkapaciteten för ledningen är följande:

Lysekil  $2 \text{ MSm}^3$  per dag

Kungälv  $5 \text{ MSm}^3$  per dag

Varberg  $10 \text{ MSm}^3$  per dag.

Det bör i detta sammanhang understrykas att av möjliga volymer som huvudledningen från Norge kan transportera har över 90 procent redan bokats upp av Skanledprojektets intressenter. Någon möjlighet till att öka gastillförseln från Norge till Danmark och Sverige utöver de  $6 \text{ MSm}^3$  som anges ovan finns därmed i praktiken inte.

## 20. Påverkan på andra intressen

Swedegas och Gassco har fört en särskild dialog med Sjöfartsverket för att genom tekniska åtgärder, såsom täckning av gasledningen, kunna säkerställa när den korsar farleder till Lysekil och Stenungsund. Gasledningen beräknas ej medföra störningar för sjöfarten när den har installerats.

Försvarmaktens övningsverksamhet i övningsområdet, utanför Lysekil har studerats noga av Swedegas och Gassco. Utanför det svenska övningsområdet ligger ett övningsområde för den danska försvarmakten vilket är ungefär lika stort som det svenska övningsområdet. Även Försvarmaktens förslag att anlägga ledningen runt övningsområdet antingen till havs eller i kombination med en landleddning har studerats. Kostnaderna för detta, liksom kostnaderna för en nedgrävning av gasledningen genom övningsområdena skulle fördyra projektet i sådan grad att lönsamheten i satsningen på att få tillgång till norsk naturgas för berörda industriintressenter i Lysekil och Stenungsund skulle försvinna. Av den riskanalys som Swedegas och Gassco låtit Den Norske Veritas utarbeta framgår att risken för att Försvarmaktens verksamhet skadar gasledningen är mycket liten. Bedömningen är därför att en flytt av ledningen utanför det svenska och kanske även det danska militära övningsområdet inte är motiverad.

Ledningen kommer att till havs placeras ca 2 km från Ringhals kärnkraftverk och dess kylvattenintag. Gasledningsanläggandet bedöms inte påverka Ringhals verksamhet eller utsätta Ringhals för någon tillkommande risk.

Swedegas och Gassco har med Seabased Industry, som planerar för anläggandet av en vågkraftsanläggning nära Lysekil, haft underhandskontakter sedan våren 2007. Någon konflikt med lokalisering av vågkraftsanläggningen bedöms inte uppkomma. Seabased Industry har för tillfället endast planer på en mindre testanläggning för vågkraft nära Lysekil. Då tillståndsprocessen för en större vågkraftsanläggning återupptas är det område som gasledningen tar i anspråk inte av primärt intresse för Seabased Industry.

Ledningen kommer i Varberg delvis att placeras längs med Västkustbanan. Enligt Räddningsverkets föreskrifter SÄIFS 1996:8 skall avståndet mellan järnväg och gasledning vara minst 15 meter från närmaste spårmitt vid parallellförläggning. Detta kommer att följas vid anläggande av Skanled-ledningen. Ytterligare dialog och informationsutbyte med Banverket kommer att ske inför detaljprojekteringen av ledningen.

## **21. Ledningens överensstämmelse med detaljplan, miljökvalitetsnormer och riksintressen**

Anläggandet av gasledningen strider inte mot gällande detaljplan eller områdes-skyddsbestämmelser, jämför 16 kap 5 § miljöbalken. Anläggandet av ledningen berör detaljplanerat område enligt Plan- och bygglagen (1987:10) endast på en plats, i Lysekil. Kommunen har omarbetat detaljplanen i området så att såväl ledningsanläggandet som placeringen av mottagningsstationen har beaktats i utarbetandet av den nya detaljplanen. Detaljplanen antogs av kommunfullmäktige i Lysekils kommun den 20 december 2007.

Naturgasledningen berör flera områden av riksintresse för naturvården, turismen respektive det rörliga friluftslivet, yrkesfisket, sjöfarten och kulturmiljön. Inget av dessa intressen kommer att utsättas för någon varaktig påverkan på grund av gasledningsanläggandet. Exempelvis kommer gasledningen inte att innebära något trålningsförbud. Anläggningsarbetena kommer att ske under begränsad tid vilket gör att påverkan även i byggskedet bedöms såsom liten.

Anläggande av ledningen motverkar inte uppfyllandet av gällande miljökvalitetsnormer, jämför 5 kap 3 § miljöbalken. När ledningen tagits i drift kommer tvärtom exempelvis miljökvalitetsnormerna för luftkvalitet vara lättare att uppfylla på flera platser på Västkusten i och med att industrin ersätter användandet av olja och nafta med naturgas vilket minskar utsläppen av svavel och kväveoxider.

## **22. Förslag till villkor**

Swedegas och Gassco hemställer om att koncessionen skall gälla i 40 år, se 11 § naturgaslagen. Några särskilda skäl för att förkorta koncessionen föreligger inte, då behov av att använda naturgas kommer att föreligga hos industrier och hos energiproducenter under lång tid framöver. Vidare kan ledningen användas för överföring av biogas, allteftersom produktionen av denna gas under de närmaste åren tilltar.

## **23. Andra tillståndprocesser**

Swedegas och Gassco kommer att ansöka om tillstånd för vattenverksamhet enligt miljöbalken 11 kap för anläggande av gasledningen till havs. Vidare kommer bolagen eventuellt att ansöka om tillstånd för att få schakta ledningen genom vattendrag. Ansökan enligt 11 kap miljöbalken kommer tillsammans med en särskild miljökonsekvensbeskrivning att inges till miljödomstolen, tingsrätten i Vänersborg under sommaren 2008.

Ytterligare studier om eventuell påverkan på Natura 2000-området vid Pater Noster i Tjörns kommun kommer att genomföras under våren 2008 varefter beslut fattas om

tillståndsansökan om tillstånd enligt 7 kap 28 a § miljöbalken skall inges till miljödomstolen i samband med ansökan om tillstånd för vattenverksamhet enligt 11 kap miljöbalken. Påverkan på området kan eventuellt i begränsad omfattning ske under byggskedet av ledningen då mindre störning kan uppkomma i samband med att ledningen från huvudledningen in till Kungälv spolas ner i havsbotten. Påverkan bedöms på intet sätt innebära någon allvarlig påverkan på området. I närhet av Natura 2000-områden kommer generellt sett läggningsteknik som minimerar påverkan på områdena att användas.

Swedegas och Gassco kommer att söka dispenser för olika områdesskydd såsom biotopskydd enligt 7 kap miljöbalken. Dispensansökningarna kommer att inges till länsstyrelserna m.fl. under år 2008. Strandskyddsdispenserna kommer för anläggande av ledningen jämte anläggande av avstängningsventil i de fall de är aktuella i kustområdena att sökas hos miljödomstolen i samband med tillståndsansökan för vattenverksamhet enligt 11 kapitlet miljöbalken. I de fall strandskyddsdispenser blir aktuella för arbetena längre in på land kommer dessa att sökas hos respektive kommun.

Nödvändiga bygglov kommer att sökas för mottagningsstationer m.m.

Eventuella slututgrävningar av arkeologiska lämningar kommer, om länsstyrelsernas kulturmiljöenheter så beslutar, att utföras enligt bestämmelserna i kulturminneslagen i samband med ledningens byggnation. Inför arbete med miljökonsekvensbeskrivningen till denna koncessionsansökan har arkeologiska utredningar etapp 2 enligt 2 kap 12 § kulturminneslagen utförts på land i Västra Götalands län. För Västra Götalands län konstateras i den arkeologiska utredningen att någon slututgrävning inte kommer att bli aktuell för ledningens anläggande på land. Till havs och i Hallands län kommer etapp 2 att genomföras under våren 2008. Tillstånd för utredningarna och beslut om omfattning av dessa har fattats av kulturmiljöenheterna vid länsstyrelsen i Västra Götaland liksom länsstyrelsen i Hallands län. Redovisning av slutsatserna av de arkeologiska undersökningarna i etapp 1 och i vissa delar i etapp 2, framgår av miljökonsekvensbeskrivningen, bilaga 2 till ansökan.

Redovisning i rapportform enligt kulturminneslagen kommer att färdigställas under våren 2008.

## **24. Besked om ankringsförbud och trålförbud**

Swedegas och Gassco kommer inte att i miljödomstolsprocessen enligt 11 kap miljöbalken eller annars yrka på att trålningsförbud skall meddelas vid ledningen. Besked om detta har genom brev sänts ut till myndigheter, kommuner och fiskeorganisationer den 1 november 2007.

Beträffande ankringsförbud förbehåller sig sökandena rätten att begära sådant förbud för fartygstrafik men endast på de platser där ledningen korsar farleder.

## **25. Uppfyllande av allmänna hänsynsregler enligt miljöbalken 2 kap**

### **25.1 Kunskapskravet miljöbalken 2 kap 2 §**

Swedegas och Gassco följer kontinuerligt med i utvecklingen och tar del av de erfarenheter som finns i Sverige respektive Norge samt utomlands för planering och förverkligande av ledningar för naturgas. Inom Swedegas och Gasscos organisationer finns stor kunskap om liknande projekt. Båda bolagen har mångårig erfarenhet av gasledningsdrift. Bolagen ställer höga krav beträffande miljöhänsyn hos de entreprenörer som anlitas. Genom att Swedegas och Gassco avser att arbeta fram ett program för miljökrav för entreprenörer kommer entreprenörernas miljömedvetande att bli en viktig faktor i upphandlingen av entreprenadarbetena. Swedegas och Gassco kommer under anläggningsarbetets gång att göra regelbundna besiktningar av entreprenörernas arbete för att miljösäkra samtliga delmoment av projektet.

### **25.2 Försiktighetsprincipen i miljöbalken 2 kap 3 §**

För att förebygga, förhindra och motverka att den sökta verksamheten leder till skada eller olägenhet för människors hälsa och miljön kommer Swedegas och Gassco att vidta skyddsåtgärder och försiktighetsmått. Exempelvis kommer arbetsområdet att inskränkas i närheten till skyddsvärda biotoper. Anläggningsarbetena vid landföringspunkterna kommer att ske vintertid för att minska påverkan på biologiska värden.

Den teknik som Swedegas och Gassco använder är den bästa tillgängliga och praktiskt möjliga. Swedegas och Gassco har bekostat undersökningar av marken för att kunna använda styrbar borrhning och borra under naturkänsliga områden samt vattendrag. Bolagen åtar sig att använda borrhningstekniken där de tekniska förutsättningarna är gynnsamma d.v.s. i lermarker utan sten och block. Schaktning kommer att ske i områden som är mindre känsliga ur naturvärdessynpunkt. Fartyg med dynamisk positionering d.v.s. utan ankring att användas för ledningarna mot Lysekil och Vallby kile. Swedegas och Gassco skall, genom att göra kontroller med personal som är miljöutbildad, säkerställa att miljön inte påverkas nämnvärt under anläggningsarbetena.

Arbetena kommer att utföras så att grumling i småvatten så långt som möjligt undviks. Vid grävning och borrhning kommer visst buller att uppstå.

Swedegas och Gassco kommer i sitt anbudsunderlag för entreprenörer och underentreprenörer ställa krav på kvaliteten av maskiner och utrustning för att minimera riskerna för olje- och bränsleläckage vid anläggningsarbetena.

Transporterna till arbetsområdena på land kommer att genomföras med hänsyn till att så litet intrång som möjligt skall göras i omgivningen. Bolagen kommer, så långt som möjligt, att använda befintliga vägar till vilka Swedegas och Gassco genom beslutet om ledningsrätt eller genom frivilliga avtal kommer att få tillträde till.

### **25.3    *Produktvalsprincipen i miljöbalken 2 kap 4 §***

Swedegas och Gassco kommer i den planerade verksamheten att använda sådana produkter som inte kan leda till någon större skada i miljön. Genom vidtagande av normala försiktighetsmått kommer skador på miljön helt att kunna undvikas. Några produkter med farliga egenskaper kommer inte att användas vid ledningens anläggande eller drift. Swedegas har vidare såsom generell princip att inte använda några kemikalier som är upptagna i Kemikalieinspektionens prioritetsdatabas samt begränsningslista.

### **25.4    *Hushållnings- och kretsloppsprinciperna i miljöbalken 2 kap 5 §***

Gasledningen kommer, när den tagits i drift, att minska behovet av transporter och konsumtion av olja, gasol och nafta i Sverige vilket i sin tur kommer att leda till minskade utsläpp i miljön. Genom att de industriintressenter som står bakom Skanledprojektet går över från att använda olja såsom råvara till att använda naturgas istället sker rejäla minskningar i koldioxidutsläppen i Sverige. Bara minskningen genom Preem Petroleums övergång till naturgas uppgår till ca 140 000 ton koldioxid, något som motsvarar 8 procent av bolagets utsläpp. Då Skanled-ledningen tas i drift uppgår den sammanlagda utsläppsminskningen av koldioxid till 210 000 ton.

Vid själva anläggningsarbetena kommer Swedegas och Gassco att i varje led tillämpa principen om återanvändning och återvinning. De jordmassor som uppstår vid schaktning kommer i första hand att läggas tillbaka i schaktgroparna. I andra hand kommer massorna att spridas ut i på miljömässigt lämpligt ställe. Vidare kommer allt material som använts att samlas upp och föras till återvinning. Deponering kommer att ske endast om annat alternativ inte står till buds.

### **25.5    *Lokaliseringsregeln i miljöbalken 2 kap 6§***

Swedegas och Gassco har genom omfattande förstudier beträffande områdesskydd för mark och vatten samt genom bottenundersökningar till havs och geotekniska undersökningar på land försökt fastställa den sträckning som gör minsta möjliga ingrepp i miljön. Swedegas och Gassco har genom samråd och kontakter med länsstyrelser, kommuner, myndigheter, organisationer och enskilda fått vägledning i frågan om lokaliseringen av ledningen. För att kunna förverkligas måste ledningsdragningen på land dras genom några få områden och vattendrag som är skyddade enligt miljöbalkens regler. Natura 2000-områden och naturreservat undviks helt.

De anläggningsarbeten som Swedegas och Gassco behöver vidta innebär endast en marginell påverkan av naturområdena. Val av skonsam anläggningsteknik och skyddsåtgärder minimerar att skador eller påverkan på områdena sker.

Med hänsyn till att för gasledningen aktuella arbetsområden påverkas under en begränsad tidsperiod och att påverkan i områdena sedan läggnings-, grävnings- och borrhningsarbetena avslutats är försumbar, bör miljöbalkens krav på lämplig lokalisering anses uppfyllt.

#### **25.6    *Principen om att förorenaren skall betala i miljöbalken 2 kap 8 §***

Swedegas och Gassco är såsom verksamhetsutövare ansvariga för gasledningens drift, underhåll och för att avhjälpa de eventuella skador som ledningen orsakar i miljön. Inom Swedegas och Gasscos organisationer finns, såsom framgått ovan, betydande erfarenhet av gasledningsdrift och de miljömässiga frågor som kan uppstå i samband med eventuella olyckor och tillbud.

#### **25.7    *Sammanfattning***

Med hänsyn till vad som anförts ovan bör den naturgasledning Swedegas och Gassco planerar anses uppfylla hänsynsreglerna i miljöbalken 2 kap.

#### **26.    *Bilagor till ansökan***

Berörda fastighetsägare, ägare till samfälligheter m.fl. redovisas i bilaga 3. Fastighetskartor med ledningens sträckning finns i bilaga 4.

Överenskommelse i form av formellt avtal har under bolagens samrådsprocess inte träffats med berörda fastighetsägare. Bolagen kommer att erbjuda en avtalslösning till fastighetsägarna m.fl. inför lantmäteriets beslut om ledningsrätt vilket förväntas några månader efter regeringens koncessionsbeslut.

#### **27.    *Hemställan om remiss till Norge och Danmark***

Såväl den danska Skov- och Naturstyrelsen (Point of Contract för Esbokonventionen i Danmark) som det norska Olje- och Energidepartementet tillsammans med Miljöverndepartementet (Point of Contract för Esbokonventionen i Norge) har i samrådet meddelat att länderna vill delta i den kommande handläggningen av miljökonsekvensbeskrivningen. Swedegas och Gassco hemställer därför om att koncessionsansökan och miljökonsekvensbeskrivningen av Energimarknadsinspektionen sänds på remiss till nämnda ansvariga myndigheter enligt Esbokonventionen.

Adresserna till myndigheterna, liksom adresser till norska och danska fiskeorganisationer som också meddelat att de vill delta i den fortsatta processen, bifogas såsom adressetiketter.

## **28. Yrkande enligt ledningsrättslagen m.m.**

Swedegas och Gassco hemställer om beslut om att lantmäteriförrättningen om ledningsrätt får påbörjas även om beslut om koncession ännu inte fattats. Det är av stor betydelse för projektets tidplan att få möjlighet att påbörja lantmäteriförrättningen då förrättningen ökar möjligheterna till planering och genomförandet av detaljprojekteringen av ledningen. Swedegas och Gassco yrkar vidare att bolagens miljökonsekvensbeskrivning godkänns.

## **29. Hemställan om handläggningen**

Såsom framgått ovan är anläggande av Skanled-ledningen ett projekt av avgörande betydelse för industrin i Syd- och Västsverige. När naturgasledningen tas i drift kommer betydande miljöfördelar att uppnås genom att industrin kan minska sina utsläpp och transporterna till och från industrierna kan begränsas. Samtidigt är tidplanen, att ledningen verkligen kan tas i drift år 2012 av väsentlig betydelse för den västsvenska industrin liksom för intressenterna i Norge och i Danmark. Sökandena hemställer av detta skäl om att såväl Energimarknadsinspektionen som regeringen handlägger nu aktuell koncessionsansökan med förtur.

Med hänvisning till vad som anförts ovan måste sökandena anses uppfylla naturgaslagens krav på lämplighet. Vidare har framgått att Skanledprojektet är ett angeläget miljöprojekt som dessutom är av vital betydelse för den västsvenska industrins överlevnad där tiotusentals arbetstillfällen berörs. Av dessa skäl skall koncession beviljas.

För Swedegas AB och Gassco AS  
2008-01-11

Pia Pehrson  
Enligt bifogade behörighetshandlingar

**Bilageförteckning:**

- 1) Teknisk beskrivning
- 2) Miljökonsekvensbeskrivning inklusive samrådsredogörelse
- 3) Förteckning fastighetsägare m.fl.
- 4) Fastighetskartor
- 5) Adressetiketter till berörda fastighetsägare m.fl.

**Bihang till denna ansökan**

Bihang A: Karta över ansvarsgräns vid mottagningsstation i Varberg